

for studerende, der er interesserede i spørgsmål vedrørende kollektiv identitet, kategorisering og forholdet mellem individuel og kollektiv identitet. Han berører mange centrale aspekter i en form, som er forholdsvis lettilgængelig og øjenåbnende for studerende, der er nye på feltet. Hovedsubstansen i sin argumentation har Jenkins dog fremført udmærket i artikelform. Her leverer bogen ikke noget afgørende nyt.

Birgitta Frello
Lektor
Kultur- og Sprogødestudier
Institut for Kultur og Identitet
Roskilde Universitetscenter

Karen Lisa Salamon: Selvmål – det evaluerede liv. København: Gyldendal 2007. 161 sider. ISBN 978-87-02-05716-4 (pb). Pris: 149 kr.

Debatbøger fra antropologers hånd er sjældne. Med *Selvmål* har Karen Lisa Salamon begået en meget vellykket en af slagsen – vellykket ikke blot i kraft af forfatterens evne til at indfange et væsentligt problemfelt, men også i kraft af hendes faglige udsigtpunkt i en krydsning mellem antropologi og moderne managementfilosofi. Bogen formidler en indsigt i sidstnævnte som et strategisk forandrings- og styringsinstrument og opridser de brede sociale og kulturelle konsekvenser af instrumentets generaliserede anvendelse på alle hånd sider af samfundets ordning og individernes daglige liv. I skrivende stund er bogen kommet i sit andet oplag. Anmelderne har generelt været begejstrede. Denne anmelder vil tilslutte sig jubelskaren. Bogen er velskrevet og velargumenteret og -dokumenteret. Med en lidt strammere redaktionel hånd kunne en del redundans være undgået, men den art skønhedsfejl ændrer ikke ved bogens vægt som en indsigtfuldt udpegning af nogle af de besynderligheder, vi har fået underlagt os selv og hinanden – uden måske helt at ville det.

Managementificering handler om, at alt kan og skal *styr*es, gøres mere rationelt, fornuftigt og professionelt – fra småkagefremstilling til hjemmepleje (s. 7). Alt skal foregå hurtigere og mere konkurrencedygtigt. Livet handler om at være styringsbevidst og effektiv på måder, der kan måles. Målbarheden er det vigtige. Her må kvalitet vige for kvantitet. Det har vi lige så stille vænnet os til at acceptere. Managementtænkningen har sejret som kulturelt fænomen, påpeger forfatteren (s. 8). Tid er blevet et vigtigt styringsredskab (s. 13), og omstillingsparathed er i højsædet som personlig og kollektiv forudsætning for at komme på A-holdet, vinderholdet. At ende dér, er noget, den enkelte selv må tage ansvar for. Dermed

er det kun de utilfredse, ufleksible og urimelige, som ikke er på vinderholdet. Og hvem har de lige at takke for det? spørger forfatteren retorisk (s. 17).

Værdistyring kaldes det pejlemærke og styringsredskab, som installerer stærke principper på ryggraden af folk, således at hver enkelt, helt af sig selv, gennem *selvledelse* kan agere fleksibelt og proaktivt i forhold til erhvervslivets/regeringens/kommunens/de nykonservative tænketankes/landstrænerens/ph.d.-vejlederens osv. fastsatte målsætninger. Det fordrer selvkontrol og stram disciplin hos den enkelte – kropsligt og sjæleligt. Fitness, trimming, tro og sjælepleje er på programmet hele vejen rundt fra erhvervsledere til kontanthjælpsmodtagere, hvor det er pligten til at yde og selv tage ansvar, herunder ansvar for egen læring, der søges fremelsket. Det betyder også, at opskruet „branding“ og performativt blær, som tidligere ville blive mødt med let foragt, lettere accepteres som legitime redskaber for iværksættere og andre med fokus på førertrøjen, om end den evne til at udnytte omgivelser og medmennesker, der opdyrkes, til forveksling ligner den charmerende psykopats træk (s. 43). Det hænger sammen med, at det er resultatet og ikke måden, det opnås på, som tæller, samtidig med at *oplevelser* er blevet markedsførbare produkter, der kan tjenes penge på. *Innovation* er den tekniske betegnelse for fænomenet. Dermed er det legitimt at bilde folk noget ind, så længe de *oplever* noget ved det. *Kultur* er blevet et element i en oplevelsesindustri, som tegner til at blive en stor forretning i fremtiden. Forfatteren peger i den forbindelse på, at managementsproget – fx „fra tanke til faktura“ eller „*action – not words*“ – har tendens til at modstille handlekraft og eftertænksomhed på måder, der opvurderer det første på bekostning af det sidste og medvirker til at fremme en antiintellektualisme, der i sidste ende kommer til at virke fordummende på et helt samfund (s. 46).

Teksten er organiseret i fire kapitler med overskrifterne: management, regnskab og faktura, ægthed og betydning, alternativer. Det sidste har et spørgsmålstejn efter sig. Spørgsmålet er, om der findes reelle alternativer til den managementificering af vor erhvervskultur, den offentlige sektor og alle egne af vore privatliv, som vi tilsyneladende har accepteret og vænnet os til – og som berører ikke blot det, vi forstår som „samfundet“, men som rækker langt ind i den enkeltes personlige liv, tanker og sjæl. Forfatteren mener, at rationaliseringer, privatiseringer, evalueringsmanier og målbarhedsfiksering er kommet for at blive, uanset hvilke politiske konstellationer der kommer i regering (s. 85). Derfor er der grund til at begynde at forholde sig velovervejnet, og ikke som hidtil blot ukritisk efterretteligt, til dem som styringsredskaber.

Bogen stiller det ikke uvæsentlige spørgsmål, om den skildrede, konstaterede, managementificering af vore liv også lige er det, vi *vil* – som enkeltpersoner og som borgere i det 21. århundredes samfund. Var det en gennemgribende manage-

mentificering af næsten hele vor tanke- og livsverden, vælgerne og de folkevalgte fra det meste af det politiske spektrum gik ind for, da de købte ideen om, at privatiseringer kunne forbedre den offentlige service, og at endeløs effektivisering kunne levere mere velfærd, bedre uddannelse og gladere borgere for færre penge? Fører den generaliserede indførelse af markedsmekanismerne som samfundsmæssig reguleringsfaktor i grunden til mere frihed for alle, sådan som hærskarer af politisk korrekte smagsdommere har forudskikket? Forfatteren understreger og undrer sig over, at der i Danmark ikke har været den ringeste debat om spørgsmålet. Hendes bog er et bidrag til at rejse sådan en debat på et kvalificeret grundlag. Læs den!!

*Hanne Veber
Ph.d. et mag.scient.
Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier
Københavns Universitet*

Redaktionen har modtaget

BLOCH, CHARLOTTE: Passion og paranoia. Følelser og følelseskultur i Akademia. Odense: Syddansk Universitetsforlag 2007. 171 sider. ISBN 978-87-7674-214-0 (pb). Pris: 198 kr.

BOHLIN, ANNA: In the Eyes of the Sea. Memories of Place and Displacement in a South African Fishing Town. Gothenburg Studies in Social Anthropology 16. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis 2007. 205 sider. Illus. ISBN 91-7346-558-5. ISSN 0348-4076. Pris uoplyst.

BOURDIEU, PIERRE: Den praktiske sans. København: Hans Reitzels Forlag 2007. 471 sider. ISBN 978-87-412-2404-6. Pris: 398 kr.

CLELLAND-STOKES, SACHA: Representing Aboriginality. A Post-colonial Analysis of the Key Trends of Representing Aboriginality in South African, Australian and Aotearoa/New Zealand Film. Højbjerg: Intervention Press 2007. 221 sider. ISBN 987-87-89825-15-1. Pris: 216 kr.

DEN JYSKE HISTORIKER 115. Terror-ismer. April 2007. 166 sider. Illus. ISBN 978-87-91261-15-2. ISSN 0109-9280. Pris uoplyst.

DEN JYSKE HISTORIKER 116. På sporet af staten. Dansk statsdannelse mellem middelalder og enevælde. Juni 2007. 200 sider. Illus. ISBN 978-87-91261-15-2. ISSN 0109-9280. Pris: 140 kr.

FISCHER-MØLLER, PETER & CHRISTIAN HEILSKOV RASMUSSEN: Et glimt af Gud. En mayalandsby og dens bibelhistorier. Højbjerg: Saxo 2007. 164 sider. Illus. ISBN 978-87-990198-3-0. Pris: 148 kr.

HØJBJERG, CHRISTIAN KORDT: Resisting State Iconoclasm among the Loma of Guinea. Durham, NC: Carolina Academic Press 2007. 360 sider. Illus. ISBN-13 978-1-59460-218-4 (pb). Pris: US\$ 50.

JENSEN, CASPER BRUUN, PETER LAURITSEN & FINN OLESEN (red.): Introduktion til STS. Science, technology, society. Hans Reitzels Forlag 2007. 239 sider. ISBN 978-87-412-5028-1. Pris: 298 kr.

JENSEN, THOMAS WIBEN & MARTIN SKOV (red.): Følelser og kognition. København: Museum Tusulanums Forlag 2007. 299 sider. Illus. ISBN 978-87-635-0584-0. Pris: 275 kr.

JESPERSEN, ASTRID, MARIE RIEGELS MELCHIOR & MARIE SANDBERG (red.): Verden over. En introduktion til stats- og livsformsteorien og dens aktuelle anvendelse i etnologien. København: Museum Tusulanums Forlag 2006. Illus. 325 sider. ISBN 87-635-0465-0 (pb). Pris: 250 kr.

KOSELLECK, REINHART: Begreber, tid og erfaring. En tekstsamling. Redigeret af Jens Busck, Jeppe Nevers, Niklas Olsen. København: Hans Reitzels Forlag 2007. 269 sider. ISBN 978-87-412-5019-9. Pris: 298 kr.

McCARTHY, CONAL: Exhibiting Maori. A History of Colonial Cultures of Display. Oxford: Berg 2007. 243 sider. Illus. ISBN 978-1-8452-0-475-4 (pb). Pris: £19.

NIELSEN, CLAUS BAGER: A War Canoe Heading for Christianity. Højbjerg: Intervention Press 2007. 18 sider. Illus. ISBN 987-87-89825-77-9. Pris: 72 kr.

NIELSEN, CLAUS BAGER: En krigskano på kristen kurs. Højbjerg: Intervention Press 2007. 18 sider. Illus. ISBN 987-87-89825-75-5. Pris: 90 kr.

OLWIG, KAREN FOG: Caribbean Journeys. An Ethnography of Migration and Home in Three Family Networks. Durham: Duke University Press 2007. 320 sider. ISBN 978-0-8223-3994-6 (pb). Pris: £14.99. ISBN 978-0-8223-3977-9 (unjacketed cloth). Pris: £60.

RIIS, ANITA HOLM: Kulturmødets hermeneutik. En filosofisk analyse af kulturmødets forudsætninger. Højbjerg: Forlaget Univers 2006. 168 sider. ISBN 87-91668-10-7. Pris: 229 kr.

STEFFEN, VIBEKE (red.): Sundhedens veje. Grundbog i sundhedsantropologi. København: Hans Reitzels Forlag 2007. 280 sider. Illus. ISBN 978-87-412-5020-5. Pris: 298 kr.

SVENDSEN, GUNNAR L.H. & HANNE W. TANVIG (red.): Landvindinger. Landdistriktsforskning og -perspektiver. Odense: Syddansk Universitetsforlag 2007. 326 sider. Illus. ISBN 978-87-7674-229-4 (hb). Pris: 278 kr.

WARBURG, MARGIT & BRIAN JACOBSEN (red.): Tørre tal om troen. Religionsdemografi i det 21. århundrede. Højbjerg: Forlaget Univers 2007. 231 sider. Illus. ISBN 978-87-91668-11-1. Pris: 249 kr.